

"De-a detectivii urbani" – expediție pentru clasele a III-a, a IV-a, a V-a

Coordonator activități: arh. Corina Croitoru, corina@de-a-arhitectura.ro

Elaborare conținut tema activități: arh. Ioana Rizea, ioanarizea@de-a-arhitectura.ro, (adaptare tema pentru atelier), arh. Corina Croitoru (autor tema)

Tip atelier: de cultură generală

Tip înscriere: cu clasa

Vârsta/Clasele: clasele a III-a, a IV-a, a V-a

Durata: o ședință de 90 min

Loc de desfășurare: în jurul școlii, în centrele orașelor

Echipa îndrumători și voluntari: un cadru didactic și 2 părinți sau un arhitect și 2 studenți arhitecți

Materiale DAA: Ghidul de expediție, ref. "De-a arhitectura - educație pentru arhitectură și mediu construit - curriculum opțional pentru clasa a iv-a - ghidul cursului de-a arhitectura" cap.4.

Materiale elevi: creioane, suport rigid de foi,

Materiale îndrumători: aparat foto, coli A4, hartă, plicuri cu indicii, ruletă, busolă, markere, cretă

Copiii vor merge într-o expediție în oraș și vor identifica diferite funcțiuni ale clădirilor, vor găsi reperele zonei, vor învăța să se orienteze pe harta și pe stradă, vor interacționa cu locuitorii zonei, observându-i specificul.

Activități: discuții ghidate, joc + explicații.

Obiective atelier

- să își dezvolte simțul de observație și de orientare în oraș cu ajutorul reperelor
- să își dezvolte capacitatea de organizare în culegerea datelor
- să observe diversitatea funcțiunilor orasului.

Descriere conținut atelier

Ce este spațiul public? Ce clădire de pe această stradă ați da drept reper? Care este funcțiunea dominantă a străzii? Ce funcțiune are clădirea aleasă ca reper? Cum vi se pare alăturarea mai multor funcțiuni: locuire, birouri, biserica, magazine, etc.?

Îndrumătorul va alege traseul și locul de desfășurare a expediției. În timpul expediției "De-a detectivii urbani", elevii sunt încurajați să găsească plicurile cu indicii lăsate în prealabil de îndrumător în cinci clădiri din zona aleasă. Elevii caută indiciile, urmează instrucțiunile primite pentru a ajunge la următorul indiciu, până găsește clădirea finală cu ultimul indiciu.

Scenariu atelier (în total 90 minute)

1. Pregătirea lecției, 2 ore.

- îndrumătorul grupului va achiziționa/face 5 plicuri și 5 hârtii care să intre în plicuri.
- va găsi o hartă a zonei vizate. Harta aleasă trebuie să fie lizibilă, deci alegerea scării de reprezentare și a graficii planului trebuie să îi ajute pe elevi. Pe hartă este indicat să apară numele străzilor, dar și formele clădirilor. Este necesar ca harta să fie tipărită în 6 exemplare.

- îndrumătorul va face o vizită înaintea expediției în care va alege 5 străzi și 5 clădiri (cu caracter public) de descoperit. Va scrie textele cu indicii, va discuta cu cei din clădirile alese și le va lăsa plicurile cu indicii, cu rugămintea de a le da plicul elevilor în data de la ora de
- textul trebuie să fie scris cât mai clar, eventual cu litere mari și mici de tipar.
- indiciile pot fi similare cu:
 - mergeți pe strada la numărul ... Ce se întâmplă în clădire? Intrați în clădire, la portar și spuneți parola: "Suntem detectivi urbani și am descoperit aici o/un ... (magazin, de exemplu). Cereți următorul plic.
 - faceți prima la stânga, a doua la dreapta și depistați clădirea cea mai înaltă. Ce se întâmplă în clădire? Intrați în clădire, la recepție, și spuneți parola: "Suntem detectivi urbani și am descoperit aici o/un ... (clădire de birouri, de exemplu). Cereți următorul plic.
 - mergeți pe strada care are nume de rege (de exemplu, Carol I) și găsiți singura clădire de lemn. Intrați în clădire și spuneți parola: "Suntem detectivi urbani și am descoperit aici o/un ... (biserică, de exemplu). Cereți următorul plic.
 - mergeți 50 de pași de uriași (50 m), faceți la stanga și găsiți un măr. Spuneți parola: "Suntem detectivi urbani și am descoperit aici o/un ... (piață, de exemplu). Cereți următorul plic. Ș.a.m.d.
- îndrumătorul va sta lângă grupul activ, iar voluntarii vor supraveghea restul elevilor.

2. Introducerea lecției, 5 min.

Prezentare cadru didactic*: ce înseamnă/ce face un arhitect.

Astăzi ne vom juca "de-a arhitectura".... și anume "de-a detectivii urbani". Vom căuta indicii în zonă (de menționat numele zonei și poate de unde vine numele zonei), vom descoperi repere, vom vedea cum orașul are o multitudine de activități, funcțiuni.

Ce este un reper pe o stradă? Ce înseamnă funcțiunea unei clădiri?
-discuție liberă cu elevii. Vezi mai jos glosar.

*NOTA: Dacă lecția va fi susținută de un arhitect, acesta va ține o scurtă prezentare despre el: nume, când s-a hotărât să se faca arhitect și de ce, ce înseamnă/ce face un arhitect, de-a ce se juca când era mic.

3. Prezentarea expediției, 10 min.

- se grupează elevii în 5 grupuri și fiecărui grup i se va da un număr de 1 la 5.
- fiecărui grup i se va da o hartă a zonei și un marker. Îndrumătorul grupului va avea și el aceeași hartă și un marker.
- împreună vor depista unde este nordul în realitate (vezi mai jos glosar), cu ajutorul busolei și al altor observații de pe teren (mușchi, poziția soarelui la acea oră, etc), dar și pe foaie. Li se va arăta cum se marchează nordul pe foaie. Se vor poziționa astfel încât ambele direcții de nord să coincidă. La fel vor face de câte ori trebuie să se orienteze.
- descriere reguli joc "de-a detectivii urbani":
 - grupul cu numărul 1 primește primul plic cu indicii. Va urma indicațiile din plic și va desena pe harta lui drumul indicat. Elevii din acest grup vor marca cu un cerc punctul de plecare și cu un cerc punctul de sosire când îl vor descoperi. Vor scrie și ce funcțiune are clădirea descoperită. Îndrumătorul va desena și el pe harta lui traseele tuturor copiilor, astfel încât la sfârșit să se vadă tot drumul pe care l-au parcurs împreună.
 - grupul 1 îi va conduce pe toți copiii către clădirea ce se dorește a fi descoperită.
 - grupul 1 va intra în clădire, urmând indicațiile din plic și va spune parola: Suntem detectivi urbani și am descoperit aici un/o (biserică, clădire de birouri, magazin, bancă, piață etc)
 - vor primi un plic cu indicii pe care îl vor da următoarei echipe.

— a doua echipă va citi indiciile, se vor orienta din nou cu nordul, vor desena pe harta locul de plecare și traseul indicat și vor conduce tot grupul în căutarea următorului plic.

— jocul continuă până când ultima echipă va găsi ultimul plic, al cărui mesaj va fi similar cu: **“Felicitări, sunteți niște detectivi urbani destoinici!” Ați reușit să găsiți și această funcțiune!**

— la sfârșit, elevii sunt rugați să deseneze pe asfalt din memorie tot traseul parcurs, apoi pot compara harta lor cu cea făcută de îndrumător.

Glosar:

Spațiu public: este spațiul cu tenta socială, destinat oamenilor, loc de adunare, de interacțiune și comunicare, accesibil tuturor necondiționat.

Străzile, trotuarele, parcurile și grădinile, piețele și scuarurile, toate spațiile orașului unde avem acces liber sunt spațiu public. Cu alte cuvinte acest spațiu este accesibil tuturor. Faptul că spațiul public este accesibil tuturor implică o conduită urbană corespunzătoare atunci când ne aflăm în el și anume regula de a nu deranja și a nu crea disconfort pentru ceilalți oameni în nici un fel. Dotările spațiului public sunt un bun comun, toți am contribuit la achiziționarea lor și astfel avem obligația de a ne comporta față de aceste bunuri ca și cum ele sunt ale celorlalți. Spațiul public urban este diferit de cadru natural prin faptul că este construit în interesul societății și se adresează oamenilor.

Reper: în general clădire sau obiect din oraș care este proeminent și vizibil diferit de restul mediului înconjurător și care ajută astfel la orientarea oamenilor în oraș, prin raportarea la el. Imaginați-vă că am trăi pe mare și ar trebui să ajungem dintr-un punct în altul. Nu am ști încotro să mergem decât cu ajutorul compasului sau al GPS-ului, pentru că pe mare totul este uniform, nu există repere vizibile și fixe. Așa se întâmplă și în orașele sau zonele de oraș cu clădiri foarte asemănătoare, de aceea este nevoie de repere de orientare.

Reperele pot avea:

- mărime/ scară diferită de restul

Un obiect cu scară diferită de restul volumelor din jurul său poate fi considerat un reper. Astfel de repere în oraș sunt clădirile, structurile sau statuile foarte mari, cel mai adesea vizibile din depărtare. Uneori un reper poate fi și o clădire foarte mică cu un aspect deosebit față de restul clădirilor înconjurătoare mult mai mari.

-funcțiune specială

O clădire sau o zonă cu o funcțiune deosebită, poate fi un reper pentru oameni, atât localnici cât și vizitatori. Așadar un parc al orașului este un reper deoarece este diferit de zona care îl înconjoară. Repere sunt bisericile și mai ales catedralele, stadioanele, centrele culturale, spitalele, piețele, ele sunt vizibile și recognoscibile pentru localnici dar și pentru turiști.

-importanța pentru comunitate

O clădire, un monument sau un spațiu public poate constitui un reper pentru localnici datorită importanței pe care o are la nivelul comunității. O anume piață de fructe și legume poate fi un reper în oraș deoarece acolo se găsesc cele mai naturale produse; o intersecție sau o piață cu semnificație istorică, căci acolo s-a petrecut un anume eveniment, este un reper în oraș. O clădire în care se petrece un eveniment în mod regulat, de asemenea poate fi importantă, și deci un reper pentru localnici. După importanța reperelor ne putem da seama de tipul de comunitate despre care vorbim. O comunitate cu repere exclusiv de mall-uri, cinema-uri, parcuri de distracție și

supermarketuri are valori diferite față de o comunitate care are ca repere, piețe publice, teatre, muzee, etc.

-repere pe grupuri de vârstă și interese, repere subiective

Tot despre importanța unui reper vorbim numai că de aceasta dată reperul este important pentru un grup restrâns de oameni, un mic segment al societății. De exemplu numai o piață din orașul Veneția este un adevărat reper pentru studenții la universitatea locală, deoarece acolo își dau întâlniri, acolo se adună seară de seară, acolo e piața lor, reperul lor din oraș și toată lumea știe acest lucru.

Reperul subiectiv este personal, poate fi, de exemplu, o clădire aparte care îmi place mie în mod special, știu locul precis unde se află și astfel mă orientez după ea când sunt în zona respectivă.

-repere emblemă

Astfel de repere sunt cele mai vizibile și sunt valabile atât pentru localnici cât și pentru vizitatori. Este vorba de clădiri, structuri, monumente sau chiar forme de relief care sunt cu totul deosebite de tot restul mediului construit și al peisajului și nici nu pot fi văzute în alte părți ale lumii. Se spune că sunt emblematice pentru locul respectiv. Astăzi orașele se întrec în a-și construi propriile clădiri emblematice, astfel atragând mai mulți vizitatori.

Nord: este direcția ce servește ca reper universal de orientare tuturor celor din emisfera nordică. Nordul este unul din punctele cardinale, perpendicular pe EST-VEST opus a lui SUD. Convențional toate hărțile (inclusiv planurile cadastrale) sunt desenate în așa fel încât au nordul în partea de sus. Putem stabili direcția NORD după indicii ale naturii, după cer – poziția soarelui ziua și a stelei polare noaptea sau după busolă.

Funcțiune: Funcțiune sau funcție a unui spațiu: utilizare, scop, sarcină, rol, destinație a unui spațiu (interior sau exterior).

Incompatibilitate funcțională: lipsa de armonie între modurile de utilizare ale unor spații care se învecinează.

Conversie funcțională: modificarea funcțiunii și amenajarea unui spațiu existent astfel încât să corespundă noilor utilizări.

Ghidul de expediție:

Îndrumătorul va alege traseul și locul de desfășurare a expediției astfel încât toate cerințele de mai jos să fie îndeplinite. Astfel se poate asigura desfășurarea în condiții optime a expediției, spre satisfacția elevilor și siguranța lor, dar și atingerea obiectivelor propuse.

1. Alegerea locului pentru expediție:

- În general se vor alege zone interesante de vizitat*, cu un caracter preponderent urban, cu o mare varietate de clădiri și spații publice.

-Expediția se va desfășura începând de la punctul de pornire – școala până și inclusiv la punctul de sosire – situl. Întoarcerea se va face direct fără opriri spre școală.

* în cazurile în care astfel de loc nu se găsește în apropierea școlii, vă sugerăm să optați pentru o expediție cu autobuzul, organizată după toate regulile de siguranță ale elevilor pentru activitățile din afara școlii.

2. Caracteristicile sitului :

- Să fie într-o zonă cu caracter preponderent urban dar care să aibă ca funcțiune dominantă cea de locuire.
- De preferat ca zona sa fie una de case, nu de locuințe colective
- Locul de staționare să permita accesul copiilor pe trotuar iar strada sa fie slab circulată.
- Să ofere diversitate prin spațiul construit dar și prin spațiul amenajat, să nu fie monoton. Să aibe clădiri de diverse mărimi, stiluri, tipuri.
- Să fie un spațiu agreabil, plăcut, curat.
- Să aibe mobilier urban sau locuri unde elevii să se poată așeza – poate fi și pavaj sau gazon dacă acestea sunt curate.

3. Programarea expediției:

Pentru o expediție plăcută este important să fie aleasă o zi cu vreme plăcută în care să fie:

- fără vânt puternic,
- fără precipitații,
- preferabil însorită,
- se vor prefera orele de prânz în anotimpurile reci și orele de dimineață în cele calde.

4. Siguranța elevilor:

Situl și traseul până la el trebuie să fie sigure pentru elevi, însemnând că deplasarea către și staționarea pe sit nu trebuie să pună în pericol în nici un fel viața sau sănătatea elevilor, precum și buna desfășurare a expediției. Pentru aceasta vă sugerăm:

- să evitați traversarea străzilor prin locuri nemarcate corespunzător pentru aceasta;
- să evitați trecerea pe lângă șantiere;
- să evitați străzile aflate în reparații, străzile cu săpături;
- să vă deplasați doar pe trotuare, astfel alegeți trasee cu trotuare libere pentru circulație;
- situl destinație trebuie să fie încăpător astfel încât elevii să poată staționa fără să fie în pericol;
- se vor evita zone supraaglomerate precum stații de transport intermodale, piețe comerciale sau intersecții aglomerate;
- locurile cu trepte, scări, platforme, poduri și alte locuri de unde se poate cădea trebuie să fie prevăzute cu balustrăzi sigure.
- îndrumătorul și însoțitorii vor purta semne distincte vizibile de departe – tip steguleț, astfel încât elevii să-i poată observa ușor.
- Fiecare echipă/ grup va purta semne distincte – o bulină autocolantă colorată care se va lipi pe haine.
- Elevilor și părinților li se va comunica din timp ora și data expediției, precum și locul acesteia. Elevii vor fi rugați să aibe echipament corespunzător: șepci, încălțări potrivite de plimbare, pantaloni pentru așezat pe jos, etc.